

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VISOKE POSLOVNE ŠOLE

**PRIMERJALNA ANALIZA POSLOVANJA IN INVESTIRANJA
PODJETIJ KRKA IN LEK V OBDOBJU 2014–2015**

Ljubljana, julij 2017

MATJAŽ TROBEC

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisani Matjaž Trobec, študent Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtor predloženega dela z naslovom Primerjalna analiza poslovanja in investiranja podjetij Krka in Lek v obdobju 2014–2015, pripravljenega v sodelovanju s svetovalko izr. prof. doc. Nino Ponikvar.

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravil samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbel, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobil vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označil;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnal v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobil soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne 14. 7. 2017

Podpis študenta: _____

KAZALO

UVOD	1
1 PREDSTAVITEV PODJETIJ	2
1.1 Lek d. d.	2
1.2 Krka d. d.	3
2 ANALIZA POSLOVNEGA USPEHA	4
2.1 Analiza prihodkov	4
2.2 Analiza odhodkov	5
3 ANALIZA USPEŠNOSTI POSLOVANJA.....	6
3.1 Produktivnost dela	6
3.2 Ekonomičnost poslovanja	8
3.3 Rentabilnost poslovanja.....	9
4 ANALIZA SREDSTEV.....	10
4.1 Analiza dolgoročnih sredstev.....	11
4.2 Analiza kratkoročnih sredstev	12
4.3 Hitrost obračanja obratnih sredstev	14
5 ANALIZA FINANCIRANJA	15
5.1 Obseg in struktura obveznosti do virov sredstev	16
5.2 Finančna varnost ter finančna stabilnost.....	17
5.3 Plačilna sposobnost.....	19
6 INVESTICIJE PODJETIJ LEK IN KRKA	21
6.1 Primerjava investicij podjetij Lek in Krka.....	22
SKLEP	22
LITERATURA IN VIRI	24
PRILOGE	

KAZALO TABEL

Tabela 1: Produktivnost dela v podjetjih Lek in Krka v letih 2014 in 2015	7
Tabela 2: Ekonomičnost poslovanja podjetij Lek in Krka v letih 2014 in 2015.....	8
Tabela 3: Dobičkonosnost kapitala, sredstev in prihodkov v podjetju Lek v letih 2014 in 2015	10
Tabela 4: Obseg in struktura sredstev v podjetjih Lek in Krka v letih 2014 in 2015	11
Tabela 5: Obseg in struktura dolgoročnih sredstev podjetij Lek in Krka v letih 2014 in 2015	12
Tabela 6: Obseg in struktura kratkoročnih sredstev podjetij Lek in Krka v letih 2014 in 2015	13
Tabela 7: Koeficienti obračanja obratnih sredstev, terjatev in zalog podjetij Lek in Krka v letih 2014 in 2015	15
Tabela 8: Obseg in struktura obveznosti do virov sredstev podjetij Lek in Krka v letih 2014 in 2015.....	16
Tabela 9: Stopnja kapitalizacije, stopnja zadolženosti, dolgoročnosti financiranja, kratkoročnosti financiranja ter koeficient finančne stabilnosti podjetij Lek in Krka v letih 2014 in 2015.....	18
Tabela 10: Kazalniki plačilne sposobnosti podjetij Lek in Krka v letih 2014 in 2015	20
Tabela 11: Značilnosti dveh največjih investicij v podjetjih Lek in Krka	22

UVOD

Živimo v času, ko so hitro spreminjajoče se poslovno okolje, hiter znanstveno-tehnološki razvoj in na neki način vedno večja konkurenca med ponudniki stalnica na vsakem koraku našega življenja. Te nenehne spremembe silijo podjetja, ki hočejo preživeti na izjemno zahtevnih trgih, k nenehnemu prilagajanju spremembam ter k stalnim izboljšavam njihovega poslovanja, procesa, kontrol itd. Zato se dandanes podjetja skoraj vsak dan srečujejo z vprašanjem, kaj bi bilo mogoče izboljšati v njihovem poslovanju ter kako in na kakšen način to storiti. Odgovore na ta vprašanja lahko podjetja dobijo s pomočjo znanstvene discipline, ki ji tradicionalno pravimo analiza poslovanja (Pučko, 2005, str. 3). Namen analize poslovanja je predvsem ugotoviti in presoditi ugodnosti poslovnih procesov in stanj ter poiskati ter proučiti možnosti za njihove izboljšave. Če bi nekoliko poenostavili izraz analiza poslovanja, bi lahko dejali, da gre za proces spoznavanja poslovanja nekega podjetja, ki služi predvsem za lažje sprejemanje odločitev o tem, kako in na kakšen način izboljšati ekonomsko uspešnost poslovanja podjetja z vidika uporabnika analize.

Predmet analize v pričujoči zaključni nalogi je poslovanje podjetij Krka in Lek. Zagotovo gre za največji podjetji na slovenskem ozemlju, ki spadata v skupino farmacevtskih podjetij z dolgoletno tradicijo. S svojimi izdelki zalagata več kot 95 držav ter predstavljata izjemno konkurenco ostalim farmacevtskim podjetjem na globalnem trgu.

Namen zaključne naloge je analizirati in oceniti uspešnost poslovanja izbranih podjetij ter pridobiti informacije o uspešnosti, se poglobiti v to, kje so tiste prednosti in šibke točke, ki jih imata podjetji v poslovanju, ter ugotovitve predstaviti vodstvu analiziranih podjetij. Take informacije omogočajo lažje sprejemanje ustreznih poslovnih odločitev, ki bi vodile do izboljšanja uspešnosti poslovanja. Cilj zaključnega dela je z izdelavo raznih analiz, kot so analiza plačilne sposobnosti, finančne varnosti, produktivnosti dela, ekonomičnosti poslovanja itd., predstaviti uspešnost poslovanja podjetij Krka in Lek in s primerjavo rezultatov poslovanja v dveh zaporednih letih ugotoviti prednostne in problemske položaje, ki so vplivali na uspešnost poslovanja izbranih podjetij.

Za izdelavo analize poslovanja bom uporabil predvsem podatke iz letnih poročil, bilance stanja ter izkaza poslovnega izida za izbrani podjetji za leti 2014 ter 2015. Zaradi primerljivosti vrednostno izraženih podatkov iz omenjenih let je treba izločiti vpliv inflacije in podatke ustrezno pretvoriti. Kot deflator bom uporabil indeks cen življenjskih potrebščin (v nadaljevanju ICŽP), ki meri spremembe drobnoprodajnih cen izdelkov in storitev glede na sestavo izdatkov, ki jih domače prebivalstvo namenja za nakupe predmetov končne porabe doma in v tujini. Podatki iz izkaza poslovnega izida so prikazani za določeno obdobje, zato jih bom deflacioniral s povprečnim letnim ICŽP, ki primerja obdobje od januarja do decembra 2015 z istim obdobjem v letu 2014 in po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije znaša 99,5. Podatki iz bilance stanja prikazujejo finančno stanje podjetja na določen dan, in sicer 31. 12. vsako leto, zato jih bom deflacioniral z letnim ICŽP,

ki primerja december 2015 z decembrom 2014 in po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije znaša 99,5. V diplomskem delu bom pri izračunih v tabelah uporabil že popravljene podatke.

Zaključna naloga je razdeljena na več poglavij, ki se med seboj bolj ali manj povezujejo. Po uvodu sledi prvo poglavje, kjer bom nekoliko bolj podrobno opisal izbrani podjetji ter predstavil njuno osnovno dejavnost. Sledi drugo poglavje, kjer bom analiziral poslovni uspeh obeh podjetij na podlagi analize obsega in strukture prihodkov, odhodkov ter poslovnega izida. Sledi poglavje, kjer bom prikazal poslovno uspešnost poslovanja na podlagi kazalcev produktivnosti dela, ekonomičnosti in donosnosti poslovanja. V četrtem poglavju se bom poglobil predvsem v analizo sredstev, ki jih mora imeti podjetje za opravljanje svoje osnovne dejavnosti, prav tako pa nastopajo pri neposrednem uresničevanju gospodarskih ciljev podjetja. Sredstva so razdeljena na dolgoročna, kjer bom analiziral predvsem obseg, strukturo, odpisanost in tehnično opremljenost dela ter na kratkoročna, kjer bom analiziral obseg, strukturo in obračanje sredstev. Sledi peto poglavje, kjer se bom osredotočil predvsem na analizo financiranja v podjetju oziroma proučil obseg in strukturo obveznosti do virov sredstev. Čisto na koncu se bom dotaknil še naložb in investicij v obeh izbranih podjetjih ter v sklepu podal svoje ugotovitve.

1 PREDSTAVITEV PODJETIJ

1.1 Lek d. d.

Lek je član skupine Sandoz, Novartisove generične divizije, pionirja med podobnimi biološkimi zdravili in drugega največjega proizvajalca generičnih zdravil na svetu. So slovenska, evropska in svetovna farmacevtska generična družba, blizu ljudem in usmerjena v prihodnost. S svojim znanjem, kakovostjo in izkušnjami so postali eden ključnih delov Sandoza. Razvijajo, izdelujejo ter tržijo učinkovita, varna in kakovostna zdravila, od standardnih generičnih do sodobnih podobnih bioloških zdravil. Gradijo in ohranjajo ugled dinamične, etične ter zaupanja vredne farmacevtske družbe. Njihovi temelji uspeha so predvsem znanje, inovativnost, pogum in skrb za sočloveka. Za Lek bi se lahko dejalo, da so vodilni Sandozev razvojni center in ena najbolj ključnih proizvodnih lokacij za tehnološko zahtevne projekte. Številni inovativni razvojni projekti so plod njihovega znanja in izkušenj (Lek d. d., 2015).

Njihova razvojna dejavnost poteka v globalnem razvojnem centru za izdelke in tehnologijo, učinkovine in zdravila ter podobna biološka zdravila. V Sloveniji so na štirih lokacijah, in sicer v Ljubljani, kjer so sedež družbe, razvojni center, proizvodnja končnih trdnih in sterilnih izdelkov, kontrola kakovosti ter eden od vodilnih oskrbovalnih centrov. V Mengšu potekata razvoj in proizvodnja učinkovin ter bioloških zdravil ter razvoj antiinfektivov. Na Prevaljah poteka proizvodnja penicilinskih izdelkov, prisotni pa so tudi v Lendavi, kjer imajo pakirni center (Lek d. d., 2015).

V Sloveniji zaposlujejo več kot 3400 zaposlenih, od tega so samo v zadnjih štirih letih zaposlili več kot 1100 ljudi. Njihove glavne vrednote, ki jih povezujejo in vodijo, so predvsem inovativnost, kakovost, sodelovanje, delovna uspešnost, pogum ter integriteta (Lek d. d., 2015).

V letu 2015 so v skladu z organizacijo in strateškimi usmeritvami Sandoza ohranili vodilni položaj prodaje družbam v skupini Sandoz. Delež te prodaje se je v letu 2014 povečal za 5,1 odstotne točke. Vodilni Lekovi trgi v letu 2015 so bili evropski trgi, ki predstavljajo kar 68 % prodaje (Slovenija predstavlja 16 % te prodaje). Sledita severno ameriški trg Amerika s 15 % ter azijski trg, ki predstavlja 9 %, ostali majhen delež prodaje pa predstavljajo druge regije sveta. V letu 2014 so zabeležili 852.886.501 milijonov evrov (v nadaljevanju EUR) čistih prihodkov od prodaje ter leto končali s 115.940.379 milijonov EUR čistega dobička (Lek d. d., 2015).

1.2 Krka d. d.

Krka je mednarodno farmacevtsko podjetje, ki ima sedež v Novem mestu. Trenutno je podjetje prisotno na več kot 70 trgih po vsem svetu. Krka je v letu 2015 prodala za 1.164,6 milijonov evrov izdelkov in storitev. Svojo prisotnost ob številni konkurenci in podjetji v tujini utrjuje z lastnimi proizvodno-distribucijskimi centri v Rusiji, na Poljskem, v Nemčiji in na Hrvaškem. Konec leta 2015 je Skupina Krka zaposlovala kar 10.564 ljudi. Krkino poslovanje temelji predvsem na farmacevtsko-kemijski dejavnosti. Glavna skupina izdelkov, ki jih proizvajajo in od katerih ustvarijo največ prometa, so zdravila na recept. Ta predstavljajo kar 83,4 % vse prodaje skupine Krka. Nato jim po obsegu prodaje sledijo zdravila brez recepta, ki predstavljajo 9,3 % vse prodaje, ki jo beleži skupina, sledijo pa še veterinarski izdelki, ki predstavljajo 4,5 % vse prodaje. Treba je še omeniti zdraviliško-turistične storitve Term Krka, ki predstavljajo 2,7 %. Kot sem že omenil, je Krka mednarodno podjetje, ki živi od prodaje v tujini. Več kot 93 % izdelkov prodajo v več kot 70 držav po vsem svetu. Na trgih, ki so za podjetje najpomembnejši, imajo lastna podjetja in predstavništva. V državah, kot so Rusija, Hrvaška, Nemčija ter Poljska, pa imajo tudi lastne proizvodnje zmogljivosti (Krka d. d., 2015a).

Krkini največji trg je vzhodna Evropa, kjer beležijo kar 28,1 % celotne prodaje. Na drugem mestu je zahodna Evropa, kamor prodajo 26,6 % celotnih izdelkov, sledi srednja Evropa s 24 %, v jugovzhodni Evropi pa beležijo 12 % celotne prodaje. Treba je omeniti še čezmorska tržišča, kjer Krka ustvari 2,7 % celotne prodaje. Izdelke tržijo tudi v Afriki, na Arabskem polotoku ter Daljnem vzhodu. V Sloveniji trenutno prodajo 7,0 % svojih izdelkov (Krka d. d., 2015a).

Podjetje sestavljajo trije organi: skupščina, uprava ter nadzorni svet. Družbo vodi uprava, delovanje pa nadzoruje nadzorni svet, kar pomeni, da družba deluje po dvotirnem sistemu.

Vrednote, na katerih podjetje stoji, so predvsem hitrost, prilagodljivost, partnerstvo in zaupanje, kreativnost ter učinkovitost (Krka d. d., 2015a).

Skupina Krka je v letu 2015 zabeležila, kar 1,2 milijarde EUR čistih prihodkov od prodaje ter 158,2 milijonov EUR čistega dobička (Krka d. d., 2015a).

2 ANALIZA POSLOVNEGA USPEHA

Temeljni smisel in cilj obstoja ter delovanja slehernega podjetja je ustvarjanje poslovnega uspeha, ki se kaže predvsem v uresničevanju ciljev, ki smo si jih zastavili, ter v doseganju zelenega uspeha. Analiza poslovnega uspeha je spremljanje in ocenjevanje uspeha, ki ga podjetje doseže v nekem obdobju. Pri tem je treba odkriti razlike med doseženim in določenimi osnovami, oceniti te razlike in določiti problemske položaje, ki zahtevajo rešitev (Pučko, 2004, str. 141).

Eden izmed glavnih ciljev, ki jih hoče uresničiti vsako podjetje, je doseganje pozitivnega poslovnega izida oziroma dobička. Izkaz poslovnega izida prikazuje predvsem informacije o gospodarski uspešnosti poslovanja podjetja in je bistveni računovodski izkaz, ki prikazuje poslovnoizidne tokove, in sicer prihodke na eni strani ter odhodke na drugi, v določenem obdobju, ter na koncu poslovni izid. Podjetje doseže dobiček, če so prihodki večji od odhodkov in ima izgubo, če so odhodki večji od prihodkov. Dobiček podjetju omogoča širjenje poslovanja, medtem ko izguba vodi v njegovo upadanje (Igličar, Hočevnar, & Zaman Groff, 2013, str. 51–53).

2.1 Analiza prihodkov

Prihodki se nanašajo na količino proizvodov ali storitev, ki jih je neko določeno podjetje prodalo. Prihodki povečujejo sredstva in zmanjšujejo dolgove. So poslovnoizidni tok in skupaj z odhodki oblikujejo poslovni izid podjetja v nekem obdobju (Igličar et al., 2013, str. 179).

V Slovenskem računovodskem standardu so prihodki navedeni kot neke vrste povečanje gospodarske koristi v obračunskem obdobju v obliki povečanja sredstev (denar, terjatve zaradi prodaje izdelkov) ali zmanjšanja dolgov. Preko poslovnega izida prihodki vplivajo na velikost kapitala (Prusnik, Odar, & Koželj, 2016, str. 140–141).

Prihodke razdeljujemo na poslovne prihodke, kamor uvrščamo prihodke od prodaje, ter druge poslovne prihodke, ki so povezani s proizvodi in storitvami ter jih delimo na finančne prihodke, kamor uvrščamo predvsem prihodke iz investiranja, ter na druge prihodke. Med druge prihodke se štejejo predvsem subvencije, dotacije, regresije, premije itd. Poslovni in finančni prihodki skupaj tvorijo redne prihodke (Prusnik, Odar, & Koželj, 2016, str. 135–138).

Obseg in strukturo prihodkov podjetja Lek in Krka v letih 2014 in 2015 prikazujem v Prilogi 5.

Kot je razvidno iz Tabele 16 v Prilogi 5, je podjetje Lek v letu 2015 doseglo 852.886.501 EUR celotnih prihodkov, kar je 11,6 % več kot v letu 2014, medtem ko so se celotni prihodki podjetja Krka v letu 2015 minimalno zmanjšali, in sicer za 0,3 %. V strukturi celotnih prihodkov največji delež v obeh podjetjih predstavljajo poslovni prihodki. Pri podjetju Lek poslovni prihodki v letu 2015 predstavljajo 85,5 % vseh prihodkov, medtem ko pri podjetju Krka poslovni prihodki predstavljajo kar 97,8 % vseh prihodkov. Kot je razvidno iz tabele, temelj poslovnih prihodkov v obeh podjetjih predstavljajo prihodki od prodaje proizvodov, in sicer pri podjetju Lek prihodki od prodaje izdelkov predstavljajo približno 84 % vseh poslovnih prihodkov, pri podjetju Krka pa kar 91,8 %. Finančni prihodki, ki zajemajo predvsem prejete obresti in dividende, prihodke od naložbenja itd., so v letu 2015 pri podjetju Lek znašali 43.584.629 EUR, kar je 66,3 % manj kot v letu 2014. Tudi drugi prihodki so se v letu 2015 zmanjšali za 69,4 %, v primerjavi z letom 2014, vendar je njihov delež v strukturi celotnih prihodkov tako majhen, da podjetju to ne predstavlja neke velike skrbi. Pri podjetju Krka so se finančni prihodki v letu 2015 drastično povečali v primerjavi z letom 2014, vendar delež teh prihodkov predstavlja zelo majhen del v strukturi celotnih prihodkov. Podjetje Krka, tako v letu 2015 kot tudi v letu 2014, ni beležilo drugih prihodkov. Če pogledamo skupno vrednost odhodkov v letu 2015, hitro opazimo, da so ti pri podjetju Krka višji, in sicer za 33,5 %. Razlog za to je predvsem v višjih poslovnih prihodkih, ki jih podjetje beleži od prodaje izdelkov.

2.2 Analiza odhodkov

Kadar opredeljujemo odhodke, govorimo o zmanjšanju gospodarskih koristi v nekem obračunskem obdobju. To se lahko pozna predvsem v zmanjšanju sredstev, na primer zmanjšanju zalog blaga, ali povečanju dolgov zaradi zaračunanih obresti. Na koncu obračunskega obdobja odhodki preko poslovnega izida posredno vplivajo na velikost celotnega kapitala (Bergant, 2012, str. 22–26).

Odhodke razvrščamo v dve skupini, in sicer na redne ter druge odhodke. Redne odhodke skupaj tvorijo poslovni in finančni odhodki. Zavedati se moramo, da poslovni odhodki vključujejo samo stroške, ki se nanašajo na prodane proizvode in storitve, nabavno vrednost trgovskega blaga in materiala ter druge poslovne odhodke v nekem določenem obdobju. Kadar pa govorimo o finančnih odhodkih, moramo vedeti, da so to predvsem odhodki za financiranje in naložbenje (Igličar et al., 2013, str. 182–186).

Obseg in strukturo odhodkov podjetij Lek in Krka v letih 2014 in 2015 prikazujem v Prilogi 6.

Kot je razvidno iz Tabele 17 v Prilogi 6, so celotni odhodki podjetja Krka v letu 2015 znašali 1.035.983.000 EUR, kar je za 4,9 % manj kot v letu 2014. Če pogledamo celotne odhodke podjetja Lek, kaj hitro opazimo, da so se v letu 2015 v primerjavi z letom 2014 povečali za kar 11,4 odstotne točke. Razlog za to je predvsem v višjih stroških blaga ter dela. Stroški blaga so se v letu 2015 pri podjetju Lek povečali za kar 10 %, stroški dela pa za 16,9 %. Največji delež v njihovi strukturi predstavljajo poslovni odhodki, in sicer kar 95,7 % pri podjetju Krka in kar 99 % pri podjetju Lek. Če nekoliko bolj podrobno pogledamo poslovne odhodke, kaj hitro opazimo, da največja deleža v strukturi pripadata stroškom dela in stroškom blaga. Stroški blaga so se pri obeh obravnavanih podjetjih povečali, kar je predvsem posledica nekoliko dražjih cen dobaviteljev blaga. Finančni odhodki so v letu 2015 v obeh podjetjih predstavljali dokaj zanemarljiv delež in so znašali 44.283.000 EUR pri podjetju Krka, kar je 57 % manj kot leto poprej. Posledica tega zmanjšanja je predvsem manj plačanih obresti, ki izhajajo iz kratkoročnih obveznosti. Pri podjetju Lek pa so se finančni odhodki povečali za kar 53,1 odstotne točke, vendar v strukturi predstavljajo izjemno majhen delež, tako da skupno vrednost odhodkov ne vplivajo preveč.

3 ANALIZA USPEŠNOSTI POSLOVANJA

Kadar govorimo o uspešnosti poslovanja, se moramo zavedati, da je ta pojem treba razlikovati od učinkovitosti. Učinkovitost pomeni predvsem delati stvari pravilno, medtem ko je za uspešnost poslovanja ključno delati prave stvari. Učinkovitost je pogoj za visoko uspešnost, vendar je treba vedeti, da visoka učinkovitost ne prinaša vedno tudi visoke uspešnosti. Ta je odvisna tudi od drugih dejavnikov. Vsako podjetje si želi, da bi bilo učinkovito in hkrati tudi uspešno. Ključ do uspešnega poslovanja je v uspešnem gospodarjenju. Veliko podjetij se v teh težkih časih odloča za »minimax« načelo, kjer je treba doseči maksimalen možen rezultat s kar se da najmanjšo porabo sredstev. Kadar gledamo oziroma ugotavljamo poslovne uspehe, ali drugače rečeno uspešnost poslovanja, se moramo osredotočiti predvsem na rezultate poslovanja v primerjavi s sredstvi, ki smo jih potrebovali za doseg tega rezultata (Tekavčič, 2002, str. 667).

$$\text{Mera uspešnosti poslovanja} = \frac{\text{Rezultat}}{\text{Sredstva}} \quad (1)$$

Uspešnost poslovanja nekega podjetja ugotavljamo z analizo ter ugotavljanjem oziroma primerjavo kazalcev produktivnosti dela, ekonomičnosti poslovanja ter rentabilnosti poslovanja.

3.1 Produktivnost dela

Produktivnost dela opredeljujemo kot neki odnos oziroma razmerje med pridobljeno količino poslovnih učinkov podjetja ter zanjo porabljeno količino dela. Kazalec torej pokaže,

koliko enot poslovnih učinkov smo pridobili z enoto porabljenega dela (Pučko, 2006, str. 158–161).

$$\text{Produktivnost dela} = \frac{\text{Pridobljena količina poslovnih učinkov}}{\text{Porabljena količina dela}} = \quad (2)$$

Poslovanje je vedno bolj učinkovito, kadar čim večjo količino proizvodov dosežemo na enoto vložnega delovnega časa v nekem proučevanem obdobju. Recipročni kazalnik nam pove, koliko dela smo morali porabiti za izdelavo enote poslovnega učinka. Če nekoliko bolj podrobno pogledamo formulo, ki je zapisana zgoraj, nam hitro postane jasno, da se v primeru, ko se poveča količina poslovnih učinkov, posledično poveča tudi produktivnost dela. Prav tako se produktivnost dela poveča v primeru, če se zmanjša čas, potreben za proizvodnjo ene enote poslovnega učinka (Pučko, 2006, str. 163–167).

Tabela 1 prikazuje produktivnost dela. V izračunu sem upošteval poslovne prihodke ter dejansko opravljene ure povprečnega števila zaposlenih.

Tabela 1: Produktivnost dela v podjetjih Lek in Krka v letih 2014 in 2015

	Lek			Krka		
	Leto 2015	Leto 2014	I15/14	Leto 2015	Leto 2014	I15/14
1. Poslovni prihodki	852.886.501	764.140.347	111,6	1.164.607	1.191.614	97,7
2. Povprečno število zaposlenih	3219	3181	101,2	4292	4256	100,8
3. Število opravljenih ur	5.407.920	5.331.080	101,4	7.210.560	7.150.080	100,8
4. Proizvedena količina	8.331.670.010	7.900.720.015	105,4	9.810.752.312	9.512.111.070	103,1
PRODUKTIVNOST DELA 1 (1/2)	264.953,868	240.220,1	110,3	271.343,7	279.984,4	96,9
PRODUKTIVNOST DELA 2 (1/3)	157,7	143,3	110,0	161,5	166,6	96,9

Vir: Lek d. d., Letno poročilo podjetja Lek d. d., 2015; Krka d. d., Letno poročilo podjetja Krka d. d., 2015a.

Tabela 1 prikazuje, da sta se produktivnost dela 1 in produktivnost dela 2 v podjetju Lek v letu 2015 v primerjavi z letom 2014 povečali. To povečanje se je zgodilo predvsem zaradi povečanja poslovnih prihodkov, saj so se ti v letu 2015, v primerjavi z letom 2014, povečali za 11,6 %. Povečalo se je tudi povprečno število zaposlenih, in sicer za 1,2 %. Povečanje povprečnega števila zaposlenih bi ob morebitni zelo podobni vrednosti poslovnih prihodkov tako v letu 2014 kot tudi v letu 2015 pomenilo, da bi bili produktivnost dela 1 in 2 v letu 2015 manjši kot v letu 2014. Kot je razvidno iz tabele, se je produktivnost dela 1 povečala v letu 2015 in je znašala 264.953,86 EUR na zaposlenega, kar je za 10,3 % manj kot v letu 2014, kjer je produktivnost dela 1 znašala 240.220,10 EUR. Produktivnost dela 2, ki je izražena kot razmerje med poslovnimi prihodki in številom opravljenih ur, je v letu 2015 znašala 157,7 EUR na uro, v letu 2014 pa je bila za 10 % manjša in je znašala 143,30 EUR na uro. Produktivnost dela 1 in produktivnost dela 2 sta se v podjetju Krka v letu 2015 v

primerjavi z letom 2014 zmanjšali. To zmanjšanje je predvsem posledica zmanjšanja poslovnih prihodkov, saj so se v letu 2015 glede na leto 2014 zmanjšali za 2,3 %. Da sta produktivnost dela 1 in 2 v letu 2015 manjši kot leto poprej, je poleg zmanjšanja poslovnih prihodkov krivo tudi večje povprečno število zaposlenih, ki se je leta 2015 povečalo za 0,8 %. Treba pa je poudariti, da sta kljub zmanjšanju produktivnosti 1 in 2 pri podjetju Krka v letu 2015 glede na leto 2014 ti dve še vedno višji kot pri podjetju Lek, kar bi na neki način lahko pomenilo, da so v podjetju iz Novega mesta bolj produktivni.

3.2 Ekonomičnost poslovanja

Kadar govorimo o ekonomičnosti poslovanja, moramo vedeti, da se izraz nanaša na razmerje med prihodki, ustvarjenimi s prodajo poslovnih učinkov, ter zanje potrebnimi stroški. O ekonomičnem poslovanju govorimo takrat, ko so prihodki večji od odhodkov oziroma kadar je koeficient ekonomičnosti večji od ena. Čim večji so prihodki v primerjavi z odhodki, večja je ekonomičnost. Če je koeficient Ekonomičnosti I večji od ena, nam to pove, da je podjetje ustvarilo dobiček, če pa je manjši od ena, je podjetje poslovalo negativno oziroma z izgubo (Hočevar et al., 2001, str. 421).

Tabela 2: Ekonomičnost poslovanja podjetij Lek in Krka v letih 2014 in 2015

(v EUR)	Lek			(v tisoč EUR) Krka		
	Leto 2015	Leto 2014	I15/14	Leto 2015	Leto 2014	I15/14
1. Celotni prihodki	896.471.337	893.337.633	100,3	1.190.168	1.193.100	99,7
2. Redni prihodki	878.541.910	876.421.523	100,2	1.178.211	1.192.236	98,8
3. Poslovni prihodki	852.886.501	764.140.347	111,6	1.164.607	1.191.614	97,7
4. Celotni odhodki	705.294.283	634.755.720	111,1	1.035.983	1.088.626	95,1
5. Redni odhodki	702.811.220	632.812.035	111,0	1.022.821	1.041.913	98,1
6. Poslovni odhodki	698.230.035	630.176.858	110,7	997.700	985.500	100,6
Ekonomičnost I (1/4)	1,27	1,40	90,7	1,14	1,09	104,5
Ekonomičnost II (2/5)	1,25	1,38	90,5	1,15	1,14	100,9
Ekonomičnost III (3/6)	1,22	1,21	100,8	1,17	1,21	96,6

Vir: Lek d. d., Letno poročilo podjetja Lek d. d., 2015; Krka d. d., Letno poročilo podjetja Krka d. d., 2015a.

Kot je razvidno iz Tabele 2, je podjetje Lek v obeh letih poslovalo ekonomično oziroma, če nekoliko drugače povem, so bili prihodki tega podjetja večji od njegovih odhodkov. Kot je razvidno, so vrednosti vseh izračunanih koeficientov ekonomičnosti večje od ena, kar pomeni, da so bili tako celotni kot tudi redni in poslovni prihodki večji od celotnih rednih in poslovnih odhodkov v tistem letu. Kot je razvidno iz tabele, se je koeficient celotne ekonomičnosti v letu 2015 v primerjavi z letom 2014 zmanjšal za 9,3 %, predvsem zaradi skorajda nespremenjene vrednosti celotnih prihodkov in zaradi povečanja celotnih odhodkov. Celotni odhodki so se v letu 2015 v primerjavi z letom 2014 povečali za 11,1 %. Koeficient ekonomičnosti poslovanja se je v letu 2015 povečal za 0,8 %, medtem ko se je koeficient iz rednega delovanja v letu 2015 zmanjšal za 9,5 %, predvsem zaradi 11 % povečanja rednih odhodkov v letu 2015. Tudi podjetje Krka je v obeh letih poslovalo

ekonomično, saj so vse tri ekonomičnosti, ki sem jih računal, pozitivne tako v letu 2014 kot tudi v letu 2015, kar pomeni, da so celotni, redni in poslovni prihodki večji od celotnih, rednih in poslovnih odhodkov. Koeficient celotne ekonomičnosti se je v letu 2015 povečal za 4,5 %, predvsem na račun zmanjšanja celotnih odhodkov v letu 2015 v primerjavi z letom 2014. To zmanjšanje je v letu 2015 znašalo 4,9 %. Koeficient iz rednega delovanja se iz leta 2015 glede na leto 2014 ni drastično spremenil, zato mu ne bom posvečal večje pozornosti, naj pa povem, da je pozitiven, kar je zelo pomembno. Koeficient ekonomičnosti poslovanja se je v letu 2015 tudi zmanjšal za 3,4 %, predvsem zaradi 2,3 % zmanjšanja poslovnih prihodkov v letu 2015 glede na leto 2014 ter minimalnega povečanja poslovnih odhodkov v letu 2015. Če nekoliko bolj podrobno pogledamo vrednosti teh treh kazalcev, bi lahko rekli, da je podjetje Lek dosegalo boljše rezultate, kar pomeni, da je razmerje med prihodki, ustvarjenimi s prodajo poslovnih učinkov, ter zanje potrebnimi stroški nekoliko boljše kot pri podjetju Krka.

3.3 Rentabilnost poslovanja

Rentabilnost poslovanja je ekonomsko merilo uspešnosti poslovanja, ki pokaže predvsem donosnost vloženega kapitala v nekem časovnem obdobju. Kazalnika, ki se v ekonomiji največkrat uporabljata za merjenje rentabilnosti, sta koeficient dobičkonosnosti kapitala (v nadaljevanju ROE) in koeficient dobičkonosnosti sredstev (v nadaljevanju ROA). V obeh primerih velja, da večja kot je vrednost kazalnika, večja je donosnost kapitala oziroma sredstev (Bergant, 2015).

Donosnost na kapital ali ROE je finančni kazalnik, ki kombinira ustvarjeni dobiček s povprečnim kapitalom podjetja. Če pogledamo s stališča lastnikov, gre zagotovo za enega najpomembnejših kazalnikov, saj prikazuje, kako uspešno poslovodstvo upravlja premoženje. Kaže predvsem to, koliko EUR podjetje ustvari za vsak EUR lastniškega kapitala oziroma koliko denarja podjetje ustvari glede na sredstva, ki jih je investiralo vanj (Vujica Hercog, 2007).

Donos na sredstva je kazalnik, ki prikazuje razmerje med čistim dobičkom in celotnimi sredstvi oziroma povprečnimi sredstvi, ki jih podjetje uporablja pri poslovanju. ROA pravzaprav pokaže, kako uspešno je poslovodstvo upravljalo s sredstvi, ki jih ima na voljo, ter koliko čistega dobička oziroma čiste izgube je izkazanih na vsako denarno enoto sredstev. V primeru izgube je vrednost kazalnika negativna (Rejc & Lahovnik, 1998).

Tabela 3: Dobičkonosnost kapitala, sredstev in prihodkov v podjetju Lek v letih 2014 in 2015

	Lek (v EUR)			Krka (v tisoč EUR)		
	Leto 2015	Leto 2014	I15/14	Leto 2015	Leto 2014	I15/14
1. Čisti dobiček	115.940.379	69.297.268	167,3	158.185	166.161	95,1
2. Povprečna sredstva	988.716.935	903.742.69	109,4	1.765.099	1.759.082	100,3
3. Povprečni kapital	616.657.881	500.361.52	123,2	1.407.262	1.372.623	102,5
4. Celotni prihodki	896.471.337	893.337.63	100,3	1.190.168	1.193.100	99,7
Dobičkonosnost kapitala v % (1/3)	18,8	13,8	136,2	11,2	12,1	92,5
Dobičkonosnost sredstev v % (1/2)	11,7	7,6	153,9	8,96	9,44	94,9
Dobičkovnost prihodkov v % (1/4)	12,9	7,75	166,4	13,3	13,9	95,6

Vir: Lek d. d., Letno poročilo podjetja Lek d. d., 2015; Krka d. d., Letno poročilo podjetja Krka d. d., 2015a.

Kot je razvidno iz Tabele 3, je podjetje Lek v obeh letih poslovalo rentabilno, saj so bile vrednosti vseh treh koeficientov v obeh letih pozitivne. Enako velja za podjetje Krka. Če nekoliko bolj podrobno pogledamo dobičkonosnost kapitala, vidimo, da se je leta 2015 v primerjavi z letom 2014 pri podjetju Lek povečala za 36,2 %. V letu 2014 je podjetju Lek 100 EUR vloženega kapitala prineslo 13,8 EUR dobička, leta 2015 pa 18,8 EUR dobička na 100 EUR vloženega kapitala. Pri dobičkonosnosti kapitala pri podjetju Krka je vidno, da se je ta leta 2015 v primerjavi z letom 2014 zmanjšala za 7,5 %. V letu 2014 je podjetju Krka 100 EUR vloženega kapitala prineslo 12,2 EUR dobička, leta 2015 pa 11,2 EUR dobička na 100 EUR vloženega kapitala. Lahko bi rekli, da je 100 EUR vloženega kapitala podjetju Lek prineslo več dobička kot podjetju Krka. Pri vrednostih dobičkonosnosti sredstev pri podjetju Lek je leta 2014 100 EUR vloženih sredstev podjetju prineslo 7,6 EUR dobička, leta 2015 pa je 100 EUR vloženih sredstev podjetju prineslo 11,7 EUR dobička. Podjetju Krka pa je 100 EUR vloženih sredstev v letu 2014 prineslo 9,44 EUR dobička, leta 2015 pa prineslo 8,96 EUR dobička, kar pomeni, da je v letu 2014 100 EUR vloženih sredstev več dobička prineslo podjetju Krka, leta 2015 pa podjetju Lek. Dobičkovnost prihodkov se je v letu 2015 pri podjetju Lek povečala, in sicer za kar 66,4 %. V letu 2015 je dobičkovnost prihodkov znašala 12,9 %, v letu 2014 pa 7,75 %. To pomeni, da je imelo podjetje v letu 2015 od 100 EUR prejetih prihodkov 12,9 EUR čistega dobička, v letu 2014 pa je ta dobiček znašal 7,75 EUR. Dobičkovnost prihodkov se je pri podjetju Krka v letu 2015 zmanjšala, in sicer za 4,4 %. V letu 2015 je znašala 13,3 %, v letu 2014 pa 13,9 %. To pomeni, da je imelo podjetje v letu 2015 od 100 EUR prejetih prihodkov 13,3 EUR čistega dobička, v letu 2014 pa je ta dobiček na 100 EUR prejetih prihodkov znašal 13,9 EUR. Vrednosti tega kazalnika so pri podjetju Krka v primerjavi s podjetjem Lek veliko boljše.

4 ANALIZA SREDSTEV

Popolnoma vsako podjetje za poslovanje potrebuje sredstva, ki za podjetje pomenijo premoženje, in sicer v obliki stvari, pravic in denarja. Če pogledamo s finančnega zornega kota, so sredstva povezana z naložbenjem podjetja (Prusnik, Odar, & Koželj, 2007, str. 183–

186). Gre za neke vrste dejavnike, ki jih podjetje obvladuje, z njimi razpolaga ter pričakuje gospodarske koristi (Igličar et al., 2013, str. 114).

Znano je, da se sredstva lahko razdelijo na kratkoročna sredstva (v nadaljevanju KR) in dolgoročna sredstva (v nadaljevanju DR), saj stalno spreminjajo svoje pojavne oblike. Tako je v prejšnjem stavku omenjena delitev opravljena glede na hitrost preoblikovanja. Znano je tudi, da se neki del sredstev lahko preoblikuje hitreje, neki del pa počasneje, nekatera sredstva pa vedno ostanejo v svoji pojavnosti.

Vedno je potreben dovolj velik obseg sredstev za nemoteno uresničevanje ciljev ter poslovnih nalog, ki si jih je podjetje zadalo (Prusnik, Odar, & Koželj, 2016, str. 18–20).

Tabela 4: Obseg in struktura sredstev v podjetjih Lek in Krka v letih 2014 in 2015

	Lek (v EUR)					Krka (v tisoč EUR)				
	Leto 2015	%	Leto 2014	%	I15/14	Leto 2015	%	Leto 2014	%	I15/14
DR sredstva	672.355.977	67,9	635.137.090	70,3	105,8	999.975	56,7	1.015.850	57,4	98,4
KR sredstva	316.389.784	32	268.641.469	29,6	117,8	761.737	43,3	752.637	42,6	101,2
KR AČR	802.808	0,1	107.660	0,1	745,68	/	0	/	0	/
SKUPAJ	989.548.569	100	903.886.219	100	109,4	1.761.712	100	1.768.487	100	99,6

Vir: Lek d. d., Letno poročilo podjetja Lek d. d., 2015; Krka d. d., Letno poročilo podjetja Krka d. d., 2015a.

Kot je razvidno iz Tabele 4, je obseg celotnih sredstev podjetja Lek leta 2015 znašal 989.548.569 EUR, kar pomeni, da se je vsota sredstev v letu 2015 povečala za 9,4 %, saj je obseg celotnih sredstev v letu 2014 znašal 903.886.219 EUR. Pri podjetju Krka pa so beležili rahel upad celotnih sredstev, saj so ta leta 2015 znašala 1.761.712.000 EUR, leta 2014 pa 1.768.487.000 EUR. Razlog za to je predvsem v zmanjšanju dolgoročnih sredstev. Največji delež v strukturi celotnih sredstev tako pri podjetju Lek kakor tudi pri podjetju Krka predstavljajo prav dolgoročna sredstva. Ta so se v letu 2015 primerjavi z letom 2014 pri podjetju Lek povečala za 5,8 %, pri podjetju Krka pa zmanjšala za 1,6 %. Vsako podjetje stremi k temu, da ima v lasti čim višji delež kratkoročnih sredstev, saj se hitreje vračajo in tudi obračajo. Tako tukaj nekoliko boljše rezultate dosega podjetje Krka, ki ima med vsemi sredstvi 43,3 % kratkoročnih sredstev, podjetje Lek pa 32 %.

4.1 Analiza dolgoročnih sredstev

Med dolgoročna sredstva uvrščamo tista sredstva, ki za svoje preoblikovanje praviloma potrebujejo več kot eno leto. V to vrsto sredstev uvrščamo opredmetena osnovna sredstva, neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve, dolgoročne finančne naložbe, dolgoročne poslovne terjatve, naložbene nepremičnine ter odložene terjatve za davek (Prusnik, Odar, & Koželj, 2016, str. 184–187).

V Tabeli 5 sta prikazana obseg in struktura dolgoročnih sredstev podjetij Lek in Krka v letih 2014 in 2015.

Tabela 5: Obseg in struktura dolgoročnih sredstev podjetij Lek in Krka v letih 2014 in 2015

	Lek (v EUR)					Krka (v tisoč EUR)				
	Leto 2015	%	Leto 2014	%	I15/14	2015	%	2014	%	I15/14
Neopr. srd. in dol. AČR	341.066.425	50,7	341.330.073	53,7	99,9	333.671	33,7	332.239	32,7	100,43
Opred. osnovna sredstva	328.091.999	48,7	288.198.078	45,3	113,8	610.067	61	623.622	61,3	97,8
DFN	3.168.727	0,47	5.573.079	0,87	56,8	33.878	0,04	34.974	3,44	96,9
Dolg. poslovne terjatve	7.311	0,02	22.331	0,09	32,7	10.704	0,01	14.091	1,44	75,9
Odložene terjatve za davek	21.515	0,11	13.529	0,04	159	11.567	0,01	10.833	1,11	106,7
SKUPAJ	672.355.97	100	635.137.090	100	105,8	999.975	100	1.015.85	100	98,4

Vir: Lek d. d., Letno poročilo podjetja Lek d. d., 2015; Krka d. d., Letno poročilo podjetja Krka d. d., 2015a.

V Tabeli 5 je vidno, da so se dolgoročna sredstva podjetja Lek v primerjavi z letom 2014 povečala za 5,8 %, predvsem zaradi povečanja opredmetenih osnovnih sredstev, medtem ko so se dolgoročna sredstva podjetja Krka zmanjšala za 1,6 %, kar je posledica zmanjšanja opredmetenih sredstev. Prve spremembe opredmetenih osnovnih sredstev najbolj vplivajo na vrednosti dolgoročnih sredstev, saj pri obeh podjetjih predstavljajo enega izmed največjih deležev v strukturi. Delež, ki ga predstavljajo neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitev, se je v letu 2015 pri podjetju Lek znižal za 3 odstotne točke, pri podjetju Krka pa zvišal za 0,43 %. Opredmetena osnovna sredstva predstavljajo zgradbe, zemljišča, proizvodne naprave in stroje, sredstva v pridobivanju ter druge naprave in stroje. Opredmetena osnovna sredstva so v primerjavi z letom 2014 pri podjetju Lek večja za 13,8 %. Dolgoročne finančne naložbe so se v letu 2015 v primerjavi z letom 2014 v obeh obravnavanih podjetjih zmanjšale, vendar je njihov delež v strukturi celotnih dolgoročnih sredstev zelo majhen, zato to zmanjšanje ne vpliva bistveno na skupno vrednost dolgoročnih sredstev. Podobno velja tudi za dolgoročne poslovne terjatve ter odložene terjatve za davek.

4.2 Analiza kratkoročnih sredstev

Kratkoročna sredstva so sredstva, ki se neprestano preoblikujejo ali, če povem na nekoliko drugačen način, gre za sredstva, ki naj bi se po vseh pravih preoblikovala v prvotno obliko v manj kot enem letu (Pučko, 2005, str. 120–123).

Od obračanja teh sredstev je lahko odvisen tudi poslovni uspeh podjetja. Čim manjkrat se bodo sredstva obračala, slabši bo lahko poslovni uspeh ali obratno, čim večja bo hitrost obračanja sredstev, boljši poslovni uspeh lahko doseže podjetje. Kratkoročna sredstva sestavljajo kratkoročne aktivne časovne razmejitev, denarna sredstva, kratkoročne finančne

naložbe, kratkoročne poslovne terjatve, sredstva za prodajo ter zaloge (Prusnik, Odar, & Koželj, 2016, str. 186–188).

V Tabeli 6 sta prikazana obseg in struktura kratkoročnih sredstev podjetij Lek in Krka v letih 2014 in 2015.

Tabela 6: Obseg in struktura kratkoročnih sredstev podjetij Lek in Krka v letih 2014 in 2015

	Lek (v EUR)					Krka (v tisoč EUR)				
	Leto 2015	%	Leto 2014	%	I15/14	2015	%	2014	%	I15/14
Zaloge	189.980.136	60	164.927.011	61,3	115,2	230.568	30,2	201.081	26,7	114,6
KR fin. naložbe	19.568.647	6,21	1.561.857	0,58	1253	87.756	11,5	48.368	6,4	181,4
KR poslovne terjatve	105.923.219	33,5	101.828.454	37,9	104	418.791	55	494.985	65,7	84,6
Denarna sredstva	114.974	0,04	246.487	0,14	53,1	24.622	3,31	8.203	1,2	300,1
Kratkoročne AČR	802.808	0,26	107.660	0,08	745,7	/	/	/	/	/
SKUPAJ	316.389.784	100	268.641.469	100	117,7	761.737	100	752.637	100	101,2

Vir: Lek d. d., Letno poročilo podjetja Lek d. d., 2015; Krka d. d., Letno poročilo podjetja Krka d. d., 2015a.

Iz Tabele 6 je razvidno, da se je skupni obseg kratkoročnih sredstev v letu 2015 v primerjavi z letom 2014 pri podjetju Lek povečal za kar 17,7 %. Razlog za to je predvsem v močnem povečanju obsega zalog ter kratkoročnih finančnih naložb. Tudi pri podjetju Krka se je obseg kratkoročnih sredstev povečal za 1,2 %, je pa treba poudariti, da je vrednost kratkoročnih sredstev pri podjetju Krka veliko višja. Daleč največji delež v strukturi kratkoročnih sredstev, tako v letu 2014 kakor tudi v letu 2015, pri podjetju Lek predstavljajo zaloge. Slednjim se je obseg v letu 2015 povečal za kar 15,2 %. Tudi kratkoročne finančne naložbe v tem podjetju so se v letu 2015 drastično povečale, vendar imajo na obseg kratkoročnih sredstev manjši vpliv kot zaloge, saj je njihov delež v strukturi veliko nižji. Njihovo povečanje je 11,53 % in je predvsem posledica kratkoročnih posojil, ki jih je podjetje dalo. Če pogledamo nekoliko bolj podrobno, ugotovimo, da imajo denarna sredstva in kratkoročne aktivne časovne razmejitve v strukturi pri obeh podjetjih tako majhne deleže, da njihovo povečanje ali zmanjšanje bistveno ne bi vplivalo na obseg kratkoročnih sredstev. Daleč največji delež v strukturi kratkoročnih sredstev pri podjetju Krka, tako v letu 2014 kakor tudi v letu 2015, predstavljajo kratkoročne poslovne terjatve. Slednjim se je obseg v letu 2015 zmanjšal za 15,4 %. Tudi kratkoročne finančne naložbe so se v letu 2015 pri podjetju iz Novega mesta drastično povečale, vendar imajo na obseg kratkoročnih sredstev manjši vpliv kot na primer kratkoročne poslovne terjatve, saj je njihov delež v strukturi veliko nižji. Njihovo povečanje je 81,4 % in je predvsem posledica vlaganja sredstev v druga podjetja. Obseg zalog v podjetju Krka pa je v letu 2015 znašal 230.568.000 EUR, kar pove, da so se v tem letu povečale za 14,6 %.

4.3 Hitrost obračanja obratnih sredstev

Obratna sredstva so tista, ki se pri poslovanju hitro spreminjajo v druge oblike sredstev. V to skupino sodijo tudi denarna sredstva, vendar niso edina. Najbolj tipični primer obratnih sredstev so zaloge, ki predstavljajo določeno vrednost, a so namenjene hitri prodaji in se na ta način spremenijo v denarna sredstva. Poleg tega v skupino obratnih sredstev med drugim uvrščamo tudi poslovne terjatve in kratkoročno aktivne časovne razmejitve (Ajpes, 2016).

Hitrost obračanja merimo s koeficientom obračanja obratnih sredstev in trajanjem enega obrata. Koeficient obračanja obratnih sredstev pove, kolikokrat se obratna sredstva obrnejo, praviloma v enem letu. Koeficient lahko računamo tudi za krajša obdobja. Čim hitreje se obratna sredstva preoblikujejo iz ene oblike v drugo, večji je koeficient obračanja. Izračunamo ga kot količnik med poslovnimi odhodki v enem letu, brez upoštevanja amortizacije, in povprečnim stanjem obratnih sredstev v enem letu. Trajanje obrata prikazuje, koliko dni obratna sredstva potrebujejo, da se preoblikujejo v osnovno obliko. Izračunamo ga kot razmerje med številom dni v letu in koeficientom obračanja (Stolowy & Lebas, 2006).

$$\textit{Trajanje enega obrata} = \frac{\textit{število dni v letu}}{\textit{koeficient obračanja}} \quad (3)$$

Koeficient obračanja terjatev do kupcev prikazuje število obratov terjatev do kupcev v denarna sredstva v enem letu. S tem kazalnikom analiziramo sposobnost posloводства podjetja pri izterjavi terjatev, pa tudi plačilno sposobnost kupcev (Ajpes, 2016).

Zaloge so za podjetja, ki poslujejo z blagom, nujno potrebne, hkrati pa obremenjujoče, saj je v zalogah vezanega precej denarja. Razmere na trgu podjetja, tako velika kot tudi mala, silijo v optimizacijo poslovanja in pri tem je optimizacija zalog precej pomembna (Stolowy & Lebas, 2006).

Kot je razvidno iz Tabele 7, se je koeficient obračanja obratnih sredstev v letu 2015 pri podjetju Lek v primerjavi z letom 2014 povečal za 23,2 %. To pove, da so bila obratna sredstva v letu 2015 vezana manj časa, da so se v povprečju obrnila v 168 dneh, medtem ko so v letu 2014 za obrat v povprečju potrebovala 207,3 dneva. Po tem lahko sklepamo, da je podjetje v letu 2015 poslovalo bolj učinkovito, saj so se obratna sredstva obračala hitreje. Podjetje Krka je pri tem koeficientu beležilo boljše rezultate, saj se je koeficient obračanja obratnih sredstev v letu 2015 v primerjavi z letom 2014 povečal za 2,7 %. To pove, da so bila obratna sredstva v letu 2015 vezana manj časa, da so se v povprečju obrnila v 140,9 dneva, medtem ko so v letu 2014 za obrat v povprečju potrebovala 144,8 dneva. Po tem lahko sklepamo, da je podjetje v letu 2015 poslovalo bolj učinkovito od podjetja Lek, saj so se obratna sredstva obračala hitreje. Koeficient obračanja terjatev pri podjetju Lek se je v letu 2015 glede na prejšnje leto povečal za 4,6 %. Trajanje enega obrata se je v povprečju

zmanjšalo na 44,4 dneva, medtem ko je v letu 2014 en obrat trajalo 46,5 dneva. Hitrejša obračanja terjatev je za podjetje ugodno, saj traja manj časa, da se terjatve obrnejo v denarna sredstva. Koeficient obračanja terjatev pri podjetju Krka se je v letu 2015 glede na prejšnje leto zmanjšal za 1,7 %. Trajanje enega obrata se je v povprečju povečalo na 154 dni, medtem ko je v letu 2014 en obrat trajal 151,4 dneva. Počasnejša obračanja terjatev je za podjetje neugodno, saj traja dlje časa, da se terjatve obrnejo v denarna sredstva. Pri tem koeficientu je več kot očitno, da je boljše rezultate doseglo podjetje Lek, saj se terjatve v tem podjetju hitreje obrnejo v denarna sredstva. Pri koeficientu obračanja zalog sta obe podjetji dosegali zelo podobne rezultate, saj so se zaloge pri obeh obravnavanih podjetjih obrnile v zelo podobnem času.

Tabela 7: Koeficienti obračanja obratnih sredstev, terjatev in zalog podjetij Lek in Krka v letih 2014 in 2015

	Lek (v EUR)			Krka (v tisoč EUR)		
	Leto 2015	Leto 2014	I15/14	Leto 2015	Leto 2014	I15/14
1. Poslovni odhodki	705.109.597	634.670.188	111,1	991.700	985.500	100,6
2. Poslovni prihodki	852.886.501	764.140.347	111,6	1.164.607	1.191.614	97,7
3. Povprečno stanje obratnih sredstev	324.180.750	358.712.710	90,3	381.781	390.631	97,8
4. Povprečno stanje terjatev	103.875.836	97.341.121	106,7	489.975	493.123	99,3
5. Povprečno stanje zalog	177.453.574	159.927.019	110,9	259.569	241.611	107,4
6. Koeficient obračanja obratnih sred. (1/3)	2,17	1,76	123,2	2,59	2,52	102,7
7. Trajanje enega obrata (v dnevih)	168	207,3	81	140,9	144,8	97,3
8. Koeficient obračanja terjatev (2/4)	8,21	7,85	104,6	2,37	2,41	98,3
9. Trajanje enega obrata (v dnevih)	44,4	46,5	95,4	154	151,4	101,7
10. Koeficient obračanja zalog (1/5)	3,97	3,96	100,2	3,82	4,07	93,8
11. Trajanje enega obrata (v dnevih)	92	92	100	95,5	89,6	106,6

Vir: Lek d. d., Letno poročilo podjetja Lek d. d., 2015; Krka d. d., Letno poročilo podjetja Krka d. d., 2015a.

5 ANALIZA FINANCIRANJA

Financiranje podjetja je proces, ki ga imenujemo finančna funkcija. Financiranje obsega ugotavljanje potrebnih finančnih sredstev, njihovo oskrbo, vlaganje, upravljanje in odločanje o teh sredstvih (Filipič & Markovič, 2000, str. 57).

Čeprav je financiranje ena od faz poslovnega procesa, je za razliko od drugih faz delni proces, ki je prisoten pri odvijanju vseh drugih delnih procesov v podjetju. Napaja jih s potrebnimi finančnimi sredstvi. Financiranje kot del poslovnega procesa mora omogočati nabavo poslovnih prvin in hkrati poravnane obveznosti, ki jih ima podjetje. Poleg tega, da sta nalogi financiranja zagotavljanje potrebnih sredstev ter skrb za njihovo preoblikovanje, je treba poudariti, da mora financiranje poskrbeti tudi za njihovo pravočasno vračanje (Repovž & Peterlin, 2000, str. 40–42).

Financiranje lahko razdelimo na aktivno ter pasivno financiranje. Pasivno financiranje obsega priskrbo finančnih sredstev, aktivno pa vlaganje finančnih sredstev v druge oblike sredstev podjetja (Pučko, 1997, str. 80–83).

5.1 Obseg in struktura obveznosti do virov sredstev

Obveznosti do virov sredstev so obveznosti, ki temeljijo na pravno zasnovanem razmerju poslovnega subjekta do virov sredstev, s katerimi se financira (Ajpes, 2016).

Najdemo jih na pasivni strani bilance stanja, razporejene pa so na podlagi zapadlosti oziroma glede na rok, v katerem začne podjetje vračati sredstva. Obveznosti do virov sredstev so razdeljene na kapital, dolgoročne in kratkoročne obveznosti, dolgoročne rezervacije ter pasivne časovne razmejitve (Igličar & Hočevnar, 1997, str. 52–55).

Dolgoročne obveznosti so obveznosti z rokom zapadlosti plačila, daljšim od leta dni od njihovega nastanka oziroma od datuma bilance stanja. Kratkoročne obveznosti so obveznosti v zvezi s financiranjem lastnih sredstev, ki zapadejo v plačilo v obdobju, krajšem od leta dni. Pri sestavljanju bilance stanja se mednje všteta tudi del dolgoročnih obveznosti, ki je že zapadel v plačilo, a še ni plačan, in del dolgoročnih obveznosti, ki zapade v plačilo v obdobju do leta dni po datumu bilance stanja. Zajemajo obveznosti, vključene v skupine za odtujitev, kratkoročne finančne obveznosti in kratkoročne poslovne obveznosti (Turk & Melavc, 1991, str. 52–53).

Tabela 8: Obseg in struktura obveznosti do virov sredstev podjetij Lek in Krka v letih 2014 in 2015

	Lek (v EUR)					Krka (v tisoč EUR)				
	Leto 2015	%	Leto 2014	%	I 15/14	2015	%	2014	%	I15/14
Kapital	616.657.881	62,3	500.361.526	55,3	123,2	1.433.211	77,3	1.381.313	73,5	103,7
Rezervacije in dolg. PČR	26.373.876	2,6	24.904.747	2,7	105,9	73.585	3,9	86.628	4,6	84,9
Dolg. obveznosti	5.445.663	0,5	5.564.134	0,6	97,8	76.753	4,1	92.462	4,9	83
Kratk. obveznosti	324.188.354	32,7	358.468.504	39,6	90,4	251.748	13,5	294.712	15,6	85,4
Kratk. PČR	16.051.161	1,9	14.443.788	1,8	111,1	18.501	1,2	22.329	1,4	82,8
SKUPAJ	988.716.935	100	903.742.699	100,0	109,4	1.853.798	100,0	1.877.444	100,0	98,7

Vir: Lek d. d., Letno poročilo podjetja Lek d. d., 2015; Krka d. d., Letno poročilo podjetja Krka d. d., 2015a.

Iz Tabele 8 je razvidno, da je obseg obveznosti do virov sredstev v letu 2015 pri podjetju Lek znašal 988.716.935 EUR, leta 2014 pa 903.742.699 EUR, kar pomeni, da so se obveznosti do virov sredstev v letu 2015 povečale za 9,4 %. Obseg obveznosti do virov sredstev pri podjetju Krka pa je v letu 2015 znašal 1.853.798.000 EUR, v letu 2014 pa 1.877.444.000 EUR, kar pomeni, da so se obveznosti do virov sredstev v letu 2015 zmanjšale za 1,3 %. Kapital, ki predstavlja večino deleža v strukturi obveznosti do virov sredstev, tako

pri podjetju Lek kot tudi pri podjetju Krka, se je pri podjetju iz Ljubljane povečal za kar 23,2 % in v letu 2015 znašal 616.657.881 EUR, pri podjetju iz Novega mesta pa se je prav tako povečal, in sicer za 3,7 %. Je pa več kot očitno, da ima podjetje Krka veliko več kapitala kot podjetje Lek. Poleg kapitala je treba nekoliko več pozornosti nameniti tudi kratkoročnim obveznostim, saj v obeh primerih v strukturi obveznosti do virov sredstev predstavljajo drugi največji delež. Pri podjetju Lek so se kratkoročne obveznosti v primerjavi z letom 2014 zmanjšale za 9,6 % in so znašale 324.188.354 EUR, pri podjetju Krka pa so prav tako zmanjšale, in sicer za 14,6 %, in so znašale 251.748.000 EUR. Prednost podjetja Krka v primerjavi s podjetjem Lek je, da imajo v strukturi obveznosti do virov sredstev nekaj višji delež kapitala.

5.2 Finančna varnost ter finančna stabilnost

Stopnja kapitalizacije je eden od načinov, ki nam pomaga oceniti finančno varnost nekega podjetja. Čim več lastnega kapitala ima podjetje v svojih virih sredstev, tem bolj je finančno varno. Stopnja kapitalizacije nam pove oziroma prikaže delež kapitala v vseh virih, opredeljuje pa se kot razmerje med lastnimi in vsemi viri. Če jo računamo po tej formuli, je na splošno znano, da mora ta stopnja znašati vsaj 0,5, saj to pomeni, da podjetje nima več kot polovice obveznosti do tujih virov sredstev.

Pri stopnji zadolženosti pa je slika malenkost drugačna in opredeljena kot razmerje med tujimi in vsemi viri, prikazuje pa, kolikšen odstotek tujih virov je med vsemi viri (Rolih, 2017, str. 56–61).

Če je podjetje finančno stabilno, pomeni, da lahko ob zapadlosti poravnava vse svoje obveznosti, ki izvirajo z naslova financiranja. Če želi podjetje poslovati finančno stabilno, naj bi vrednost tega kazalnika znašala okrog ena. Podjetje ima velike težave, če je vrednost tega kazalnika nižja od ena, saj to pomeni, da ima podjetje zelo verjetno težave pri ohranjanju likvidnosti, saj se del vezanih sredstev financira s kratkoročnimi viri (Pučko, 2005, str. 135–137).

Koeficient finančne stabilnosti podjetja se opredeljuje kot razmerje med dolgoročnimi viri sredstev in dolgoročnimi vezanimi sredstvi. Več kot je dolgoročnih virov v primerjavi z dolgoročnimi sredstvi, bolj je podjetje finančno stabilno (Pučko, 2005, str. 134).

Tabela 9: Stopnja kapitalizacije, stopnja zadolženosti, dolgoročnosti financiranja, kratkoročnosti financiranja ter koeficient finančne stabilnosti podjetjih Lek in Krka v letih 2014 in 2015

	Lek (v EUR)			Krka (v tisoč EUR)		
	Leto 2015	Leto 2014	I 15/14	Leto 2015	Leto 2014	I15/14
1. Lastni viri	643.031.757	525.266.273	122,4	1.506.796	1.467.941	102,6
2. Tuji viri	345.685.178	364.047.081	94,9	347.002	409.503	84,7
3. Vsi viri	988.716.935	903.742.699	109,4	1.853.798	1.877.444	98,7
4. Dolgoročni viri	648.477.420	530.830.407	122,1	1.583.549	1.560.403	101,4
5. Kratkoročni viri	340.239.515	372.912.292	91,2	270.249	317.041	85,2
6. Dolgoročno vezana sredstva	672.355.977	635.137.090	105,8	999.975	1.015.850	98,4
Stopnja kapitalizacije (v %) (1/3)	65,01	58,1	111,9	81,2	78,1	103,9
Stopnja zadolženosti (v %) (2/3)	34,9	40,2	86,8	18,8	21,9	85,8
Stopnja dolgoročnosti financiranja (v %) (4/3)	65,6	58,7	111,7	85,4	83,1	102,7
Stopnja kratkoročnosti financiranja (v %) (5/3)	34,4	41,3	83,2	14,6	16,9	86,4
Koeficient finančne stabilnosti (4/6)	0,96	0,83	115,6	1,58	1,53	103,2

Vir: Lek d. d., Letno poročilo podjetja Lek d. d., 2015; Krka d. d., Letno poročilo podjetja Krka d. d., 2015a.

Kot je razvidno iz Tabele 9, je stopnja kapitalizacije v obeh obravnavanih letih pri obeh podjetjih večja od priporočene vrednosti. Kot sem že zgoraj navedel, je priporočena vrednost 0,5 ali več. V primerjavi z letom 2014 je v letu 2015 pri podjetju Lek stopnja kapitalizacije večja za 11,9 %. Stopnja kapitalizacije v letu 2015 znašala 65,01 %, kar pomeni, da je podjetje v tem letu z lastnimi viri pokrivalo 65,01 % obveznosti do virov sredstev. Pri podjetju Krka pa je v primerjavi z letom 2014 v letu 2015 stopnja kapitalizacije večja za 3,9 %. Stopnja kapitalizacije je v letu 2015 znašala 81,2 %, kar pomeni, da je podjetje v tem letu z lastnimi viri pokrivalo 81,2 % obveznosti do virov sredstev, leta 2014 pa 78,1 %. Pri vrednosti tega kazalnika boljše rezultate dosega Krka, saj zmore višji delež obveznosti do virov sredstev pokrivati z lastnimi viri. Stopnja zadolženosti se je v letu 2015 pri podjetju Lek v primerjavi z letom 2014 zmanjšala za 13,2 %, kar je spodbuden podatek. Podjetje Lek je v letu 2014 s tujimi viri pokrivalo 40,2 % vseh obveznosti do virov sredstev, leta 2015 pa 34,9 %. Podjetje Krka pa je v letu 2014 s tujimi viri pokrivalo 21,9 % vseh obveznosti do virov sredstev, leta 2015 pa 18,8 %. Če podatke v tabeli pogledamo nekoliko bolj podrobno, lahko rečemo, da sta obe podjetji finančno varni, saj so deleži lastnih virov večji od priporočene vrednosti. Moram pa poudariti, da visok delež kapitala zelo močno zmanjšuje verjetnost za nastop nelikvidnosti. Stopnja dolgoročnosti financiranja podjetja Lek se je v letu 2015 zvišala za 11,7 %, predvsem zaradi večjega obsega dolgoročnih virov sredstev. Podjetje Lek d. d. je leta 2014 sredstva financiralo z 58,7 % dolgoročnih virov ter 41,3 % kratkoročnih virov. Leta 2015 so sredstva financirali s 65,6 % dolgoročnih virov in 34,4 % kratkoročnih virov. Leta 2015 se je v primerjavi z letom 2014 stopnja kratkoročnosti financiranja znižala za 16,8 %. Stopnja dolgoročnosti financiranja podjetja Krka se je v letu 2015 zvišala za 2,7 %. To podjetje je leta 2014 sredstva financiralo s 83,1 % dolgoročnih

virov ter 16,9 % kratkoročnih virov. Leta 2015 so sredstva financirali s 85,4 % dolgoročnih virov in 14,6 % kratkoročnih virov. Če p pogledamo nekoliko bolj podrobno še koeficient finančne stabilnosti, lahko rečemo, da veliko boljše rezultate dosega podjetje Krka, saj je njihovo razmerje med dolgoročnimi viri v primerjavi z dolgoročnimi sredstvi veliko boljše kot pri podjetju Lek, saj vrednost tega kazalnika pri podjetju iz Ljubljane ne presega ena, tako v letu 2014 kot tudi v letu 2015. Podjetje Lek v obeh obravnavanih letih ni bilo finančno stabilno, saj koeficienti, ki nazorno prikazujejo finančno stabilnost, v nobenem letu ne presegajo vrednosti ena. Treba je poudariti, da se je leta 2015 v primerjavi z letom 2014 koeficient finančne stabilnosti zvišal za 15,6 %, vendar kljub temu v letu 2015 ne dosega vrednosti ena. V letu 2014 je bilo podjetje Lek sposobno financirati 83 % dolgoročnih sredstev z dolgoročnimi viri sredstev, v letu 2015 pa 96 %. Pri podjetju Krka je vidno, da je podjetje v obeh obravnavanih letih finančno stabilno, saj vrednost koeficienta finančne stabilnosti v letu 2014 dosega vrednost 1,53, v letu 2015 pa 1,58, kar pomeni, da se je v letu 2015 koeficient dvignil za 3,2 %. Podjetje Krka je bilo v obeh obravnavanih letih sposobno financirati vsa dolgoročna sredstva z dolgoročnimi viri sredstev ter poleg tega še pokriti del kratkoročnih sredstev.

5.3 Plačilna sposobnost

Kadar govorimo o plačilni sposobnosti, govorimo o sposobnosti določene pravne ali fizične osebe poravnati vse svoje finančne obveznosti takrat, ko zapadejo. Če poenostavim, plačilna sposobnost pomeni zmožnost pravočasno (brez zamud) plačevati vse svoje račune (Bergant, 2012).

Plačilno sposobnost opredeljujemo kot razmerje med kratkoročnimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi. Za poravnavo kratkoročnih obveznosti so vselej potrebna kratkoročna sredstva. V primeru, da je kazalnik plačilne sposobnosti enak ali večji od ena, pomeni, da je podjetje sposobno poravnati svoje obveznosti. Če pa je vrednost tega kazalnika manjša od ena, ima podjetje težave s plačilno sposobnostjo (Pučko & Rozman, 1998, str. 82–85).

Hitri koeficient po mnenju mnogih avtorjev najbolje prikazuje kratkoročno plačilno sposobnost podjetja. Ta kazalnik meri sposobnost podjetja, če je to sposobno poravnati svoje kratkoročne obveznosti z likvidnimi sredstvi, kot so denar in kratkoročne finančne naložbe. Po vseh pravilih naj bi bila vrednost tega koeficienta večja od ena. Treba je poudariti, da tudi če je vrednost tega kazalnika manjša od ena, to še ne pomeni, da ima podjetje težave pri plačilni sposobnosti. Če je vrednost nižja od ena, bi to lahko pomenilo, da kratkoročni dolgovi zapadejo v plačilo šele, ko podjetje pridobi dodatna likvidna sredstva (Bergant, 2012).

Pospešeni koeficient predstavlja razmerje med kratkoročnimi sredstvi in kratkoročnimi dolgovi. Pri pospešenem koeficientu merimo pokritost kratkoročnih obveznosti z likvidnimi

sredstvi in kratkoročnimi terjatvami. Če je vrednost tega kazalnika večja od ena, je to za podjetje zelo dobro, saj pomeni, da bo podjetje svoje kratkoročne obveznosti plačalo z likvidnimi sredstvi in prilivi iz kratkoročnih terjatev (Bergant, 2012).

Kratkoročni koeficient je finančni kazalnik, ki na hiter in preprost način pokaže sposobnost podjetja poravnati svoje tekoče kratkoročne obveznosti. Zaradi tega je uvrščen v skupino kazalnikov likvidnosti. Opredeljuje se kot razmerje med kratkoročnimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi. Na ta način preverimo, ali podjetje svoje tekoče obveznosti lahko poplača s kratkoročnimi sredstvi ali pa bo moralo iskati druge, tudi dolgoročne vire. Če vrednost kazalnika preseže ena, pomeni, da družba izkazuje več kratkoročnih sredstev kot obveznosti. Poravnavanje tekočih zadev pri podjetju, ki ima več kratkoročnih sredstev kot obveznosti, načeloma ne sme biti problem (Bergant 2012).

Tabela 10: Kazalniki plačilne sposobnosti podjetij Lek in Krka v letih 2014 in 2015

	Lek (v EUR)			Krka (v tisoč EUR)		
	Leto 2015	Leto 2014	I15/14	Leto 2015	Leto 2014	I15/14
1. Kratkoročna sredstva	316.389.784	268.641.469	117,7	761.737	752.637	101,2
2. Likvidna sredstva	19.683.621	1.778.344	1106,8	36.430	8.778	415,1
3. Likvidna sredstva + Kratk. terjatve	125.606.840	103.606.798	121,2	455.221	503.763	90,3
4. Kratkoročne obveznosti	324.188.354	358.468.504	90,4	251.748	294.712	85,4
HITRI KOEFICIENT (2/4)	0,06	0,004	1500	0,14	0,03	466,6
POSPEŠENI KOEFICIENT (3/4)	0,39	0,29	134,4	1,8	1,71	105,8
KRATKOROČNI KOEFICIENT (1/4)	0,98	0,75	130,6	3,02	2,55	118,4

Vir: Lek d. d., Letno poročilo podjetja Lek d. d., 2015; Krka d. d., Letno poročilo podjetja Krka d. d., 2015a.

Kot je razvidno iz Tabele 10, se je hitri koeficient v letu 2015 v primerjavi z letom 2014 zvišal za 1400 %, vendar je treba poudariti, da je njegova vrednost še daleč pod ena. Leta 2014 je bilo podjetje Lek z likvidnimi sredstvi sposobno poravnati samo 0,49 % vseh svojih kratkoročnih obveznosti, leta 2015 pa 6 %. Podobna zgodba je tudi pri podjetju Krka, kjer se je hitri koeficient prav tako povečal, in sicer za kar 366,66 %, vendar je kljub temu še vedno daleč pod ena. Leta 2014 je bilo podjetje Krka z likvidnimi sredstvi sposobno poravnati samo 3 % vseh svojih kratkoročnih obveznosti, leta 2015 pa 14 %. Pospešeni koeficient se je leta 2015 v primerjavi z letom poprej prav tako dvignil, in sicer za 34,4 %, vendar je tudi še vedno daleč pod ena. Podjetje Lek je bilo leta 2014 z likvidnimi sredstvi in kratkoročnimi terjatvami sposobno poravnati 29 % svojih kratkoročnih obveznosti, leta 2015 pa 39 %. Podjetje Krka pa tu beleži že veliko boljše rezultate v primerjavi s podjetjem Lek, saj je bilo leta 2014 z likvidnimi sredstvi in kratkoročnimi terjatvami sposobno poravnati vse svoje kratkoročne obveznosti, prav tako tudi leta 2015. To se lepo vidi tudi v tabeli, kjer je vrednost pospešenega koeficienta v obeh obravnavanih letih višja od ena. Kratkoročni koeficient podjetja Lek se je v primerjavi z letom 2014 povečal za 30,6 %, vendar v obeh obravnavanih letih ni presegel vrednosti ena. Podjetje niti v letu 2014 niti v

letu 2015 ni bilo sposobno svojih kratkoročnih obveznosti kriti s kratkoročnimi sredstvi. V letu 2014 je bilo podjetje Lek sposobno pokriti le 75 % svojih kratkoročnih obveznosti s kratkoročnimi sredstvi, v letu 2015 pa 98 %. Kratkoročni koeficient podjetja se je v primerjavi z letom 2014 povečal, in sicer za 18,4 %. Tudi ta je bil v obeh obravnavanih letih večji od ena, kar je izjemno pozitivno za podjetje. Podjetje je bilo tako v letu 2014 kakor tudi v letu 2015 sposobno poravnati svoje kratkoročne obveznosti s kratkoročnimi sredstvi.

6 INVESTICIJE PODJETIJ LEK IN KRKA

V podjetju Lek so v zadnjih petih letih za naložbe porabili 300 milijonov EUR. Glede na to, da sem analiziral naložbe za obdobje petih let, je smiselno, da navedem največje projekte, ki so jih v teh letih zasnovali in na katere so v podjetju najbolj ponosni (Lek d. d., 2015). To so:

- nadgradnja obstoječe proizvodne linije v Ljubljani na proizvodnem obratu za liofilizirane izdelke (6 milijonov EUR);
- povečanje kapacitet na obstoječih granulirnih linijah v Ljubljani ter izvedba projekta za povečanje kapacitete in HSE-skladnosti pri surovinah (12 milijonov EUR);
- povečanje laboratorijskih kapacitet (10 milijonov EUR);
- v Mengšu izvedba projekta za izgradnjo novih razvojnih laboratorijev za celično in molekularno biologijo, ki bo zagotovil dodatne laboratorijske površine za razvojno dejavnost (75 milijonov EUR);
- na področju proizvodnje zdravilnih učinkovin v Mengšu zaključek projekta izgradnje namenskega objekta za strateški produkt podjetja Novartis, ki obsega tudi vlaganja na obstoječih obratih za fermentacijo in izolacijo učinkovin (18 milijonov EUR);
- izgradnja novih laboratorijev v Ljubljani (26 milijonov EUR).

V skupini Krka so v zadnjih petih letih za naložbe porabili 700 milijonov EUR. Glede na to, da sem analiziral naložbe za obdobje petih let, je smiselno, da navedem največje projekte, ki so jih v teh letih zasnovali in na katere so v podjetju najbolj ponosni (Krka d. d., 2015a). To so:

- v obrat Notol 2, katerega končna zmogljivost bo 4,5 milijarde tablet in kapsul na leto, so vložili 200 milijonov EUR;
- v kompleks Sinteza 1 za proizvodnjo farmacevtskih učinkovin so vložili 85 milijonov EUR;
- v drugo fazo gradnje tovarne Krka-Rus 2, katere končna zmogljivost je 1,8 milijarde tablet in kapsul na leto, so vložili 30 milijonov EUR;
- v priprave na širitev distribucijsko-proizvodnega centra z laboratorijskimi in proizvodnimi zmogljivostmi so vložili 31 milijonov EUR.

6.1 Primerjava investicij podjetij Lek in Krka

V Tabeli 11 je primerjava značilnosti največjih investicij v zadnjih petih letih pri vsakem izmed obravnavanih podjetij.

Tabela 11: Značilnosti dveh največjih investicij v podjetjih Lek in Krka

(v EUR)	Lek d. d.	Krka d. d.	I Lek/Krka
1. Strošek naložbe (v EUR)	75.000.000	200.000.000	37,5
2. Življenjska doba investicije (v letih)	30	50	60
3. Donos naložbe v enem letu (v EUR)	8.000.000	35.000.000	22,8
4. Donosnost naložbe (3/1) v %	10,66	17,51	60,9
5. Indeks donosnosti	3,211	8,75	36,5
6. Doba povračila	9 let, 136 dni	5 let, 260 dni	164

Vir: Lek d. d., Letno poročilo podjetja Lek d. d., 2015; Krka d. d., Letno poročilo podjetja Krka d. d., 2015a.

Kot je razvidno iz tabele, je največja naložba v zadnjih petih letih oziroma strošek naložbe podjetja Krka v primerjavi s stroškom največje naložbe podjetja Lek višji za kar 166,66 %. Donos naložbe, ki jo prinašata, je veliko višji pri naložbi podjetja Krka, vendar to še nič ne pomeni. Izračun, ki že nekoliko bolje prikazuje, katera naložba je bolj donosna, je izračun donosnosti naložbe. Donosnost največje naložbe podjetja Krka znaša 17,51 %, medtem ko donosnost največje naložbe podjetja Lek znaša 10,66 %. To pomeni, da bodo pri podjetju Lek v enem letu za 1 EUR, vložen v naložbo, dobili 0,1066 EUR, pri podjetju Krka pa bodo za 1 EUR, vložen v naložbo, dobili 0,1751 EUR. Seveda je treba poudariti, da se ti zneski nanašajo samo na eno leto življenjske dobe investicije in ne na celotno dobo. Indeks donosnosti prav tako prikazuje, da sta obe investiciji finančno gledano smiselni, saj so njune finančne koristi višje od stroškov. Pri podjetju Krka indeks donosnosti znaša 8,75, pri podjetju Lek 3,211. Kadar je indeks donosnosti manjši od ena, investicija s finančnega vidika ni smiselna. Če se nekoliko dotaknem še dobe povračila naložbe, je iz tabele razvidno, da se bo naložba prej povrnila podjetju Krka, kar je posledica veliko višjega donosa, ki ga ima njihova naložba v primerjavi z naložbo podjetja Lek. Podjetju iz Novega mesta se bo naložba povrnila v petih letih in 260 dneh, podjetju Lek pa v devetih letih in 136 dneh. Je pa bistvenega pomena, da bosta obe podjetji naložbo dobili povrnjeno v sorazmerno hitrem času glede na ocenjeno življenjsko dobo obeh naložb, zato sta naložbi obeh podjetij smiselni.

SKLEP

V zaključni nalogi sem analiziral poslovanje podjetij Lek in Krka v letih 2014 in 2015. Skozi izdelavo diplomske naloge sem prišel do veliko zaključkov, ugotovitev in spoznanj o poslovanju izbranih podjetij, ki jih bom predstavil v nadaljevanju tega poglavja.

Pri analizi prihodkov sem opazil, da so v podjetju Lek kakor tudi v podjetju Krka na zelo podobni ravni kot leto poprej. V podjetju Lek beležijo 0,3 % rast prihodkov, medtem ko v podjetju Krka 0,3 % upad. Opazil sem tudi, da glavnino vseh prihodkov predstavljajo poslovni prihodki, kar je popolnoma logično, saj podjetji, kot sta Lek in Krka, živita od prodaje svojih proizvodov, storitev itd. Tudi pri odhodkih največji delež zajemajo poslovni odhodki, so se pa v podjetju Krka v letu 2015 povečali za kar 11,4 odstotne točke. Treba je poudariti, da sta obe podjetji poslovali z dobičkom. Uspešnost poslovanja sem analiziral s tremi kazalniki, in sicer s produktivnostjo dela, ekonomičnostjo poslovanja ter rentabilnostjo poslovanja. Podjetje iz Novega mesta je bolj produktivno kot podjetje iz Ljubljane, sta pa obe podjetji poslovali ekonomično, saj so vrednosti vseh treh kazalcev ekonomičnosti pri obeh podjetjih pozitivne, vendar je podjetje Lek poslovalo bolj ekonomično. Pri dobičkonosnosti kapitala in sredstev je podjetje Lek dosegalo boljše rezultate, kar pomeni, da je na 100 EUR vloženega kapitala oziroma sredstev dosegalo več dobička kot podjetje Krka, medtem ko je podjetje Krka na 100 EUR prejetih prihodkov dosegalo več dobička kot podjetje Lek. Celotna sredstva so se pri podjetju Lek povečala za kar 9,4 %, predvsem zaradi 5,8 % povečanja dolgoročnih sredstev ter 17,8 % povečanja kratkoročnih sredstev, medtem ko so se celotna sredstva pri podjetju Krka malenkostno zmanjšala. Ugotovil sem, da se obratna sredstva v podjetju Krka obračajo hitreje kot v podjetju Lek. Pri obračanju terjatev pa je zgodba nekoliko drugačna, saj se terjatve veliko prej obračajo pri podjetju iz Ljubljane, kar je zanje zelo ugodno. Obseg obveznosti do virov sredstev se je v letu 2015 povečal za 9,4 %, pri podjetju Krka pa zmanjšal za 1,3 %. Pri obeh podjetjih največji delež v strukturi obveznosti do virov sredstev predstavlja kapital. Obe podjetji sta finančno varni, saj so deleži lastnih virov večji od priporočene vrednosti, visok delež kapitala pa zelo močno zmanjšuje možnosti za nastop nelikvidnosti. Obe podjetji večino svojih sredstev financirata z dolgoročnimi viri. Podjetje Lek ima težave s plačilno sposobnostjo, saj niti eden od treh kazalcev, s katerimi sem jo analiziral, ni presegel vrednosti ena, medtem ko je podjetje Krka, vsaj po rezultatih analize, veliko bolj plačilno sposobno. Pri analiziranju investicij sem ugotovil, da sta smiselni obe investiciji, saj bosta obema podjetjema prinašala koristi, vendar je treba poudariti, da je investicija podjetja Krka boljša in bolj donosna v primerjavi z investicijo podjetja Lek.

Po vseh teh analizah in ugotovitvah, do katerih sem prišel, bi dejal, da sta obe podjetji stabilni in uspešni, vendar je podjetje iz Novega mesta v nekoliko boljšem stanju, o čemer ne nazadnje pričajo tudi izračuni in rezultati, do katerih sem prišel z različnimi analizami v zaključni nalogi.

VIRI IN LITERATURA

1. Ajpes. (2016). *Pojasnila postavk iz bilance stanja*. Najdeno 20. junija 2017 na spletnem naslovu https://www.ajpes.si/fipo/Pojasnila_za_gd_2006.asp
2. Bergant, Ž. (2007). *Osnove analize poslovanja*. Ljubljana: Abeceda storitve.
3. Bergant, Ž. (2012). *Plačilna sposobnost in kapitalska ustreznost podjetja*. Ljubljana: Inštitut za poslovno računovodstvo.
4. Bergant, Ž. (2015, 12. februar). Finančna stabilnost. *Pantheon site*. Najdeno 10. maja 2016 na spletnem naslovu <https://usersite.datalab.eu/Wiki/tabid/178/language/sl-SI/Default.aspx?htmlid=1004379>
5. Bergant, Ž. (2016, 16. marec). Rast, zadolževanje in plačilna sposobnost. *Pantheon site*. Najdeno 25. maja 2016 na spletnem naslovu <https://usersite.datalab.eu/Wiki/tabid/178/language/sl-SI/Default.aspx?htmlid=1004970>
6. Duhovnik, M., Kamenšek, D., & Balažič, V. (2015). *Priprava na strokovni izpit za opravljanje funkcije upravitelja v postopkih prisilne poravnave, stečaja in likvidacije*. Ljubljana: Nebra.
7. Filipič, D., & Markovič, T. (2000). *Osnove financ*. Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta.
8. Hočevar, M., Igličar, A., & Zaman Groff, M. (2004). *Osnove računovodstva*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
9. Igličar, A., Hočevar, M., & Zaman Groff, M. (2013). *Uvod v računovodstvo*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
10. Krka d. d. (2015a). *Letno poročilo podjetja Krka d. d.* Novo mesto: Krka d. d.
11. Krka d. d. (2015b). *Predstavitev podjetja Krka*. Najdeno 23. maja 2017 na spletnem naslovu <http://www.krka.si/sl/o-krki/predstavitev/>
12. Lek d. d. (2013). *Predstavitev družbe Lek*. Najdeno 23. maja 2017 na spletnem naslovu <http://www.lek.si/sl/o-nas/predstavitev-druzbe/o-leku/>
13. Lek d. d. (2015). *Letno poročilo podjetja Lek d. d.* Ljubljana: Lek d. d.
14. Prusnik, M., Odar, M., & Koželj, S. (2016). *Slovenski računovodski standardi*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
15. Pučko, D. (1997). *Analiza in načrtovanje poslovanja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
16. Pučko, D. (2004). *Analiza poslovanja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
17. Pučko, D. (2005). *Analiza in načrtovanje poslovanja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
18. Pučko, D., & Rozman, R. (1998). *Ekonomika podjetja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
19. Rejc, A., & Lahovnik, M. (1998). *Priročnik za ekonomiko podjetja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
20. Repovž, L., & Peterlin, J. (2000). *Financiranje*. Koper: Visoka šola za management.
21. Rolih, R. (2017). *The million dollar decision*. New York: Best Seller Publishing.
22. Slapničar, S. (2009). *Analiza računovodskih izkazov s kazalci*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
23. Statistični urad Republike Slovenije. (b.l.a). *Indeks cen življenjskih potrebščin*. Najdeno 15. junija 2017 na spletnem naslovu <http://www.stat.si/StatWeb/Field/Index/35>

24. Statistični urad Republike Slovenije. (b.l.b). *Indeks inflacije*. Najdeno 15. junija 2017 na spletnem naslovu http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=0400600S&ti=&path=../Database/Ekonomsko/04_cene/04006_ICZP/&lang=2
25. Stolowy, H., & Lebas, M. J. (2006). *Financial Accounting and Reporting: A Global Perspective*. London: Thomson Learning.
26. Tekavčič, M. (1995). Nekateri vidiki analize uspešnosti poslovanja. *Zbornik referatov strokovnega posvetovanja o sodobnih vidikih analize poslovanja in organizacije* (str. 110-141). Portorož: Zveza ekonomistov Slovenije.
27. Tekavčič, M. (2002). Merjenje in presojanje uspešnosti poslovanja. V *Management: nova znanja za uspeh* (str. 664–693). Radovljica: Didakta.
28. Turk, I., Kavčič, S., Kokotec, M., Koželj, S., Melavc, D., & Odar, M. (2004). *Finančno računovodstvo*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
29. Turk, I., & Melavc, D. (1991). *Uvod v računovodstvo*. Kranj: Moderna organizacija.
30. Vujica Hercog, N. (2007). *Merjenje uspešnosti poslovanja*. Maribor: Fakulteta za strojništvo.

PRILOGE

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Bilanca stanja podjetja Lek d. d. na dan 31. 12. 2013, 31. 12. 2014 ter 31. 12. 2015	1
Priloga 2: Izkaz poslovnega izida podjetja Lek d. d. za obdobje januar–december 2014 ter januar–december 2015	2
Priloga 3: Bilanca stanja podjetja Krka d. d. na dan 31. 12. 2013, 31. 12. 2014 ter 31. 12. 2015	3
Priloga 4: Izkaz poslovnega izida podjetja Krka d. d. za obdobje januar–december 2014 ter januar–december 2015	4
Priloga 5: Obseg (v EUR) in struktura (v %) prihodkov podjetij Lek in Krka v letih 2014 in 2015	5
Priloga 6: Obseg (v EUR) in struktura (v %) odhodkov podjetij Lek in Krka v letih 2014 in 2015	6

PRILOGA 1: Bilanca stanja podjetja Lek d. d. na dan 31. 12. 2013, 31. 12. 2014 ter 31. 12. 2015

Tabela 1: Bilanca stanja podjetja Lek d.d. na dan 31.12.2013, 31.12.2014 ter 31.12.2015

	31. 12. 2015	31. 12. 2014	31. 12. 2013
1. SREDSTVA	988.716.935	903.742.699	852.331.589
1.a DOLGOROČNA SREDSTVA	672.327.151	635.101.230	617.809.224
Neopredmetena sredstva in dolgoročne AČR	341.066.425	341.330.073	341.307.248
Opredmetena osnovna sredstva	328.091.999	288.198.078	270.928.897
Dolgoročne finančne naložbe	3.168.727	5.573.079	5.573.079
1.b KRATKOROČNA SREDSTVA	315.586.976	268.533.809	233.862.071
Zaloge	189.980.136	164.927.011	142.106.025
Kratkoročne finančne naložbe	19.568.647	1.561.857	82.675
Kratkoročne poslovne terjatve	105.923.219	101.828.454	91.608.842
Denarna sredstva	114.974	216.487	64.529
1.c KRATKOROČNE AČR	802.808	107.660	660.294
2. OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	988.716.935	903.742.699	852.331.589
2.a KAPITAL	616.657.881	500.361.526	524.286.847
Vpoklicani kapital	48.402.003	48.402.003	48.402.003
Kapitalske rezerve	375.595.036	375.595.036	375.595.036
Presežek iz prevrednotenja	(2.866.713)	(3.222.689)	0
Preneseni čisti poslovni izid	79.587.176	10.289.808	11.453.981
Čisti poslovni izid iz poslovnega leta	115.940.379	69.297.368	88.835.827
2.b REZERVACIJE IN DOLGOROČNEPČR	26.373.876	24.904.747	18.998.986
2.c DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	5.445.663	5.564.134	5.721.406
Odložene obveznosti za davke	5.445.663	5.564.134	5.721.406
2.d KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	324.188.354	358.468.504	288.678.757
Kratkoročne finančne obveznosti	178.220.669	229.229.482	172.812.224
Kratkoročne poslovne obveznosti	145.967.685	129.239.022	115.866.533
2.e KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	16.051.161	14.443.788	14.645.593

Vir: Lek d. d., Letno poročilo podjetja Lek d. d., 2015, str.34.

PRILOGA 2: Izkaz poslovnega izida podjetja Lek d. d. za obdobje januar–december 2014 ter januar–december 2015

Tabela 2: Izkaz poslovnega izida podjetja Lek d.d. za obdobje januar-december 2014 ter januar-december 2015

	Leto 2015	Leto 2014
Čisti prihodki od prodaje	849.413.493	761.338.071
Proizvajalni stroški prodanih proizvodov	(596.921.679)	(543.737.424)
KOSMATI POSLOVNI IZID OD PRODAJE	252.491.814	217.600.647
Stroški prodavanja	(25.904.163)	(24.711.835)
Stroški splošnih dejavnosti	(138.836.566)	(126.027.092)
Stroški uprave	(55.765.971)	(52.365.676)
Stroški razvoja	(83.070.595)	(73.661.416)
Drugi poslovni prihodki	1.736.504	1.401.138
POSLOVNI IZID IZ POSLOVANJA	89.487.589	68.262.858
Finančni prihodki iz deležev	39.199.031	10.018.735
Finančni prihodki iz danih posojil	437.115	37.643
Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	3.948.483	2.867.233
Finančni odhodki iz oslabitve	(306.557)	0
Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	(1.771.021)	(1.701.700)
Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	(4.801.984)	(2.791.630)
POSLOVNI IZID IZ REDNEGA DELOVANJA	126.008.177	76.693.139
Drugi prihodki	207	675
Drugi odhodki	(184.686)	(85.532)
CELOTNI POSLOVNI IZID	126.008.177	76.608.282
Davek iz dobička	(10.186.269)	(7.468.186)
Odloženi davki	118.471	157.272
ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA	115.940.379	69.297.368

Vir: Lek d. d., Letno poročilo podjetja Lek d. d., 2015, str.35.

PRILOGA 3: Bilanca stanja podjetja Krka d. d. na dan 31. 12. 2013, 31. 12. 2014 ter 31. 12. 2015

Tabela 3: Bilanca stanja podjetja Krka d.d. na dan 31.12.2013, 31.12.2014 ter 31.12.2015

Podatki so v tisoč EUR

	31. 12. 2015	31. 12. 2014	31. 12. 2013
SREDSTVA			
Nepremičnine, naprave in oprema	610.067	623.622	563.978
Neopredmetena sredstva	31.557	33.120	28.303
Naložbe v odvisne družbe	302.114	299.119	288.323
Poslovne terjatve do odvisnih družb	10.704	14.091	14.018
Dana posojila	26.300	27.588	31.009
Finančne naložbe	7.578	7.386	5.022
Odložene terjatve za davek	11.567	10.833	15.167
Druge nekratkoročna sredstva	88	91	127
NEKRATKOROČNA SREDSTVA SKUPAJ	999.975	1.015.850	945.947
Sredstva, namenjena prodaji	41	41	0
Zaloge	230.568	201.081	190.968
Terjatve do kupcev	402.189	460.652	426.195
Druge terjatve	16.602	34.333	15.424
Dana posojila	75.907	47.752	72.492
Finančne naložbe	11.808	575	792
Denar in denarni ustrezniki	24.622	8.203	49.417
KRATKOROČNA SREDSTVA SKUPAJ	761.737	752.637	755.288
SREDSTVA SKUPAJ	1.761.712	1.768.487	1.701.235
KAPITAL			
Osnovni kapital	54.732	54.732	59.126
Lastne delnice	(20.071)	(10.677)	(69.372)
Rezerve	159.965	154.133	219.746
Zadržani dobički	1.238.585	1.183.125	1.122.746
KAPITAL SKUPAJ	1.433.211	1.381.313	1.332.246
OBVEZNOSTI			
Prejeta posojila	0	2000	2000
Rezervacije	73.585	86.628	94.464
Odloženi prihodki	3.168	3.834	2.314
NEKRATKOROČNE OBVEZNOSTI SKUPAJ	76.753	92.462	98.778
Poslovne obveznosti	132.065	139.960	145.921
Prejeta posojila	66.244	102.020	70.190
Obveznosti za davek iz dobička	7.509	0	4.823
Druge kratkoročne obveznosti	45.930	52.732	49.277
KRATKOROČNE OBVEZNOSTI SKUPAJ	251.748	294.712	270.211
OBVEZNOSTI SKUPAJ	328.501	387.174	368.989
KAPITAL IN OBVEZNOSTI SKUPAJ	1.761.712	1.768.487	1.701.235

Vir: Krka d. d., Letno poročilo podjetja Krka d. d., 2015, str.128.

PRILOGA 4: Izkaz poslovnega izida podjetja Krka d. d. za obdobje januar–december 2014 ter januar–december 2015

Tabela 4: Izkaz poslovnega izida podjetja Krka d.d. za obdobje januar-december 2014 ter januar-december 2015 (v 1000 EUR)

	Leto 2015	Leto 2014
Prihodki od prodaje	1.164.607	1.191.614
Proizvajalni stroški prodanih proizvodov	(489.648)	(470.149)
BRUTO DOBIČEK	674.959	721.466
Drugi poslovni prihodki	26.576	70.731
Stroški prodajanja	(310.568)	(334.762)
Stroški razvijanja	(115.393)	(108.370)
Stroški splošnih dejavnosti	(76.140)	(72.111)
DOBIČEK IZ POSLOVANJA	199.434	276.953
Finančni prihodki	25.561	1.486
Finančni odhodki	(44.283)	(103.126)
NETO FINANČNI IZID	(18.722)	(101.640)
Dobiček pred davkom	180.712	175.313
Davek iz dobička	(22.527)	(9.152)
ČISTI DOBIČEK	158.185	166.161

Vir: Krka d. d., Letno poročilo podjetja Krka d. d., 2015, str.129.

PRILOGA 5: Obseg (v EUR) in struktura (v %) prihodkov podjetij Lek in Krka v letih 2014 in 2015

Tabela 5: Obseg (v EUR) in struktura (v %) prihodkov podjetij Lek in Krka v letih 2014 in 2015

(v EUR)	Lek					Krka					
	Leto 2015	%	Leto 2014	%	I15/14	(v tisoč EUR)	2015	%	2014	%	I15/14
POSLOVNI PRIHODKI	852.886.501	95,1	764.140.347	85,5	111,6	POSLOVNI PRIHODKI	1.164.607	97,8	1.191.614	99,8	97,4
Prihodki od prodaje farmacevtskih izdelkov	716.424.661	84	664.802.102.	87	107,7	Prih. prodanih proizvodov	1.060.944	91,8	1.097.065	92	96,7
Prihodki od prodaje biofarmacevtskih izdelkov	22.175.049	2,6	15.282.806	2	145	Prihodki prodanih storitev	35.038	3	32.911	2,8	108,4
Prodaja antifektivov	113.433.905	13,3	76.414.034	10	148,4	Prihodki od prodaje mat. in blaga	68.625	6	62.238	5,2	110,2
Prihodki od onkologije	8.528.865	0,01	7.641.403	1	111,6						
FINANČNI PRIHODKI	43.584.629	4,86	129.196.611	14,4	33,7	FINANČNI PRIHODKI	25.561	2,2	1.486	0,2	1720
DRUGI PRIHODKI	207	0,04	675	0,1	30,6	DRUGI PRIHODKI	0	0	0	0	/
SKUPAJ PRIHODKI	896.471.337	100	893.337.633	100	100,3	SKUPAJ PRIHODKI	1.190.168	100	1.193.100	100	99,7

Vir: Lek d. d., Letno poročilo podjetja Lek d. d., 2015; Krka d. d., Letno poročilo podjetja Krka d. d., 2015a.

PRILOGA 6: Obseg (v EUR) in struktura (v %) odhodkov podjetij Lek in Krka v letih 2014 in 2015

Tabela 6: Obseg (v EUR) in struktura (v %) odhodkov podjetij Lek in Krka v letih 2014 in 2015

(v tisoč EUR)	Krka					(v EUR) Lek				
	Leto 2015	%	Leto 2014	%	I15/14	2015	%	2014	%	I15/14
Poslovni odhodki	991.700	95,7	985.500	90,5	100,6	705.109.597	99	634.670.188	99,2	111
Stroški blaga	313.140	31,5	289.504	29,3	108,1	488.982.248	69,3	444.269.132	70	110
Stroški storitev	225.107	22,7	216.579	21,9	103,9					
Stroški dela	323.419	32,6	330.948	33,5	97,7	157.485.225	22,3	134.713.805	21,1	116,9
Stroški amortizacije	107.308	10,8	97.582	9,9	109,9	55.951.386	7,91	53.137.825	8,4	105,2
Ostali poslovni odhodki	22.726	2,4	50.887	5,4	44,6	2.690.738	0,5	2.549.426	0,4	105,5
FINANČNI ODHODKI	44.283	4,3	103.126	9,5	43	6.879.562	0,95	4.493.330	0,7	153,1
DRUGI ODHODKI	/	0	/	0		184.686	0,02	85.532	0,02	216
SKUPAJ ODHODKI	1.035.983	100	1.088.626	100	95,1	712.173.845	100	639.249.050	100	111,4

Vir: Lek d. d., Letno poročilo podjetja Lek d. d., 2015; Krka d. d., Letno poročilo podjetja Krka d. d., 2015a.

